

۵. تعامل اهل سنت و شیعه؛ ضرورتها و پیامدها

* آیت‌الله محمد‌آصف محسنی

همکاری و گفت‌و‌گوهای مشبت با تمام مذاهب اسلامی در شرایط امروزی واجب است؛ چه به عنوان حکم اولی و چه به عنوان ثانوی. اگر امور به جای تفاهم و برادری به سوی خشونت برود، شیعه تقریباً خمس مسلمانان جهان است، در اقلیت است و اگر اختلاف به نزاع فیزیکی برسد، ضرر بیشتر است. افغانستان سابق و پاکستان فعلی، بالاترین شاهد برای این قضیه است که شیعه چقدر ضرر دیده است.

نویسنده‌گان محترمی که در حوزه‌های علمیه قم و مشهد حضور دارند و کتاب می‌نویسند و یا سخنرانی می‌کنند، این سخنرانیها و نوشته‌ها به پاکستان و افغانستان می‌رود و چقدر این سخنرانیها در کشورهای دیگر علیه شیعه به آتش افروزی مبدل می‌شود و چقدر مسلمانان جان خود را از دست داده‌اند. یک عدد از نویسنده‌گان و گویندگان فکر می‌کنند همه دنیا مشهد و قم و حوزه علمیه شیعه است. آنان متوجه پیامد سخنان و نوشته‌های خود نمی‌شوند که چه خانه‌خرابیهایی را به دنبال دارد و در طول تاریخ این کار صورت گرفته است. پس به عنوان حکم ثانی، برای حفظ جان و مال، گفت‌و‌گو و اخوت لازم است.

نکته دوم این است که امروز وهابیت با صدھا میلیون دلار به اشکال مختلف تقویت می‌شود. یک نمونه‌اش را شما در عراق می‌بینید. چقدر شیعه کشته شد. وهابیت دشمن شیعه است. ولی فقط دشمن شیعه نیست. اگر به آنها نوبت برسد نه حنفیه را باقی می‌گذارند و نه شافعیه را و نه مالکیه را و نه غیر آنان را، همه را می‌کویند. در طول تاریخ اگر ببینید، اینان قشری منجمدند. الان اکثر حنبلیهای، وهابی‌اند. حنبلیهای در طول تاریخ تمدن اسلامی، بزرگ‌ترین موائع شکوفایی کشورهای اسلامی بودند و هنوز هم به قدرت خود باقی‌اند. البته اینان مکتب فکری و منطقی نیستند. اگر ساده و بی‌تعارف باشیم، این فکر مکتب قصاء، است. این دشمن شیعه و سنی است. اگر بخواهیم یک کمربند امنیتی به دور وهابیت

بکشیم، جز در پناه همکاری شیعه و سنی میسر نمی‌شود. باید شیعه و سنی با هم همکاری کنند و از خطرات و هایات خلاص شوند.

دلیل سوم تقیه است که از اصول قرآن است و مربوط به شیعه نیست و علمای اهل سنت هم تقیه را قبول دارند. فرق بین شیعه و سنی فقط در این است که شیعه به حکم طبیعت اقلیت خود بیشتر استفاده می‌کند و الا آن چیزهایی که ما درباره تقیه قبول داریم، داشتمدنان بزرگ اهل سنت هم قبول دارند. تقیه در قرآن هست و در فقه اهل سنت و شیعه هم هست و موضوع احتمال ضرر و خوف است. ولی در فقه شیعه یک قسم دیگری از تقیه وجود دارد و آن تقیه مجامله‌ای است؛ تقیه مدارا.

این حدیث سندش معتبر است. امام می‌فرماید: «من صلی علیهم فی الصاف الاول کان کمن صلی مع رسول الله (صلی الله علیہ وآلہ) فی الصاف الاول». موضوع این، ضرر نیست. این تقیه‌ای است که باید اخوت اسلامی حفظ شود. مدارا، مجامله، انس و محبت در بین مسلمانان پیدا شود. در فقه شیعه شرط است که امام باید عادل باشد، ولی اگر پیش نماز اهل سنت بود، نه عدالت شرط است و نه مسح پا شرط است. برو و در صاف اول نماز بخوان و ثوابت به اندازه ثواب کسی است که در صاف اول با پیامبر بزرگوار اسلام (صلی الله علیہ وآلہ) نماز خوانده است. این حدیث چه می‌خواهد بگوید؟ مدلول مطابقی نه، مدلول التزامی آن صد مطلب دیگر را برای ما و شما می‌گشاید.

چهارم، ترویج اسلام واجب است. حمایت از اسلام واجب است. دفع شباهات از اسلام واجب است. فرمایشهای برادری که قبل از من صحبت کرد بسیار امیدوار کننده بود. حوزه علمیه قم گامهای زیادی را برداشته است و من امیدوارم که توسط دلسوزان بالا نواقص موجود حوزه‌ها هم اصلاح شود. پاسخگویی به شباهات وظیفه ماست.

قرآن شباهات را بدون ترس نقل می‌کند: «وَمَا يَهْلِكُنَا إِلَّا الدَّهْرُ». قرآن شباهه را نقل می‌کند و بعد جواب می‌دهد. برای خودیها هم شباهه پیدا می‌شود و باید به دنبال جواب باشند.

ما وقتی بخواهیم از اسلام دفاع و شباهات را دفع کنیم، هم در مرحله فکری و هم عملی، به تنها ی نمی‌توانیم، شیعه در جهان امروزی خمس مسلمانان است. ما به همکاری با اهل سنت محتاجیم. محتاج به آنها یم؛ البته به جز و هایهایها. مقدمه واجب هم واجب است. در وجوب غیرشرعی هم همان اختلافات معروفی وجود دارد که در کتابهای اصول می‌خواهیم. اگر آن وجوب را قبول کنیم یا نکنیم، وجوب عقلی قضیه محفوظ است که مقدمه واجب، واجب است.

پس به عنوان ثانوی، به همین چهار طریقی که عرض کردم، همکاری با اهل سنت لازم است. حالا باییم و در عنوان اولی سخن بگوییم، ما شیعه هستیم، با اهل سنت اختلاف داریم و آنها هم با ما اختلاف دارند. ولی آیا این اختلافها باید به بعض و عداوت منجر شود؟ آیا لازم است که ما به رهبران آنها توهین کنیم، آنها به اهل بیت(علیهم السلام) توهین کنند و این جنگ به خاطر این اختلافات ادامه پیدا کند؟ اصل و اصول اسلامی مبنای تمام مذاهب اسلامی است. توحید، نبوت و معاد همه با هم متحدون، سنیها و شیعه همه آنها را قبول دارند. اگر چه در فروع اعتقادی اختلاف وجود دارد، در فقه اختلاف وجود دارد ولی اینها باعث تکفیر نمی شود.

ما نمی توانیم کفر را به مذاهب اسلامی نسبت دهیم و فقط بگوییم ما مسلمانیم. یکی از آن قواعد عقلی که شیعه به آن معتقد است مسئله حسن و قبیح است. جاہل قاصر مکلف نیست. البته مکلف هستند، چون چهل چه تقصیری باشد و چه قصوری باشد، مانع تکلیف نیست و مثل عجز نیست. قدرت شرط تکلیف است و عجز مانع از ثبوت تکلیف است. اما شرطیت علم، مثل شرطیت قدرت نیست. علم مُنجَّر تکلیف است و شرط ثبوت آن نیست. جاہل باشد یا عالم، جاہل قاصر باشد یا مقصراً، تکلیف ثابت است، منتهای منجز نمی شود. استحقاق عقاب از بین می روید جاہل قاصر مذور است.

برادران اهل سنت ما اگر امامت را قبول ندارند، جاہل مقصراً نیستند، قاصرند، مذورند. باید بینه اقامه شود تا یک طرف در دنیا حجت بر او تمام شود تا بگوییم این هالک است.

کفار هم همین طورند. عقیده ما این است و این قطعی است و نظری نیست. نود درصد کفار امروزی جاہل قاصرند. مسئله نبوت پیغمبر آخرالزمان از مسائل ضروری نیست و مثل امامت، تواتر آنچه معنا ندارد که بگوییم از پیغمبر نقل شده است. این بسیار دلایل پیچیده‌ای دارد. یک نفر باید تمام عمر خود را در علوم دینی صرف کند تا مجتهد شود که پیغمبر آخرالزمان پیغمبر بوده است. کفار اگر به این نتیجه نرسیدند، مستحق عقاب نیستند. آنان بپراهه رفتند، کافرند، احکام وضعی نیز داریم که همه کفار نجس‌اند. همه اینها صحبت‌های دیگری است. اما آنان مستحق عقاب نیستند. عقل و قرآن نمی پذیرند که جاہل قاصر به دوزخ برود.

آنها یکی که دین ندارند چهار دسته می‌شوند. یک دسته معانند: «وجهوا / بهوا و استیقتها /نفسهم». کفار معاند به کفار معاصر انبیا گفته می‌شود. انبیا(علیهم السلام) معجزه می‌کردند در عالم طبیعت کارهای خارق العاده انجام می‌دادند، کفار لجبازی می‌کردند و عقب‌نشینی نمی‌کردند. اینها معاند بودند.

یک دسته دیگر جاہل مقصراً. اینان می‌گویند دین برای من مهم نیست. شکم مرا که سیر نمی‌کند. چه دنبال آن بروم و چه نروم، بر زندگی مادی من اثرگذار نیست؛ پس نمی‌روم.

یک دسته هم کسانی هستند که اگر دنبال تحقیق و تتبع بروند به واقع می‌رسند اینها در روز قیامت مثل معاندین‌اند.

یک دسته دیگر نیز خدا می‌داند که اگر اینها تفحص هم بکنند، باز به واقع نمی‌رسند. اینها فقط تجری می‌کنند و مستحق عقاب تجری هستند اما مشکل است که بگوییم اینها مستحق خلود در جهنم‌اند. چون کفر اینها خارج از اختیارشان بوده است. چه تفحص می‌کردند و چه نمی‌کردند، به واقع نمی‌رسیدند. در علم الله ثابت است. اینها تجری کردند و به دنبال دانستن نرفتند. همان مقدار مسئولیت دارند، اما مستحق خلود نیستند.

امروز نود درصد کفار قاصرند. آن زنهایی که در بیانهای هند یا چین‌اند یا در مستعمرات سابق شوروی هستند، حجت بر آنها تمام نشده است. عوام شیعه نیز جاهل قاصرند و مقصراً نیستند. بسیاری از روی تقليد، مذهب را پذیرفته‌اند و تعليمات را قبول کرده‌اند. ما نمی‌توانیم بگوییم که اینها مستحق عقاب‌اند یا مغضوب علیهم هستند. هیچ کس دوست ندارد در گمراهی به سر ببرد. اهل سنت هم انسان‌اند و چون جاهل قاصرند و در مسئله امامت مقصراً نیستند، مستحق عقاب نیستند.

چه اشکالی دارد که ما به اینها محبت داشته باشیم. محبت با کفار حرام است، اما اینها مسلمان‌اند. در فقه شیعه جایز است که از سنی دختر بگیریم و یا به او دختر بدیهیم. از نظر حکم وضعی هیچ اشکالی ندارد. حکم تکلیفی اش مشروط به این است که آدم احتمال عقلایی ندهد که دختر از مذهب خود بیرون می‌آید. ما باید با برادران اهل سنت خود، به عنوان ثانوی یا اولی، رفت و آمد داشته باشیم و صحبت کنیم و همکاری کنیم. تمام آیات قرآن مجید «یا ایها الذین آمنوا...» یا «قد افلاع المؤمنون الذین هم فی صلاتهم خاسعون» تمام مذاهب اسلامی را شامل می‌شود.

درباره ناصبیهای فقه شیعه مسلم می‌گیرد که آنها محکوم به کفرند. بعضی چیزها را نمی‌توان گفت، اما یک روایت درباره امام چهارم می‌خواهیم عرض کنم. سند آن هم معتبر است. ولی دلالت آن مشکل دارد. امام چهارم ازدواج کرده بودند. روایی می‌گویید: من به امام گفتم که خانم شما دشمن علی(علیه السلام) است و خارجی است. امام گفت: از کجا می‌گویی؟ روایی گفت: الان شما از خانه بیرون بروید و پشت در بایستید. چند دقیقه بعد من با خانم شما صحبت می‌کنم. امام رفت. روایی از پشت در با خانم صحبت کرد و خانم بدون رودربایستی به علی(علیه السلام) بدم‌گویی کرد. امام چهارم شنید و او را طلاق داد.

اگر نکاح خارجی باطل بوده است که به علی(علیه السلام) بی‌ادبی می‌کرده است، یعنی شیعه با آن اعتقادی که به امامت دارد، جرأت نمی‌کند که بگویید این نکاح باطل بوده است؟ نزدیکی امام چهارم با این خانم حرام بوده است. متنها چون امام به حسب ظاهر خبر نداشته،

به حکم ظاهری، مذور است. آیا می‌توانیم بگوییم که این عمل امام غیرمشروع بوده است؟ عدم خبر که مسقط تکلیف نیست، یعنی واقعاً نزدیکی حرام بوده است، ولی امام به دلیل اطلاع نداشتن مذور است. امام فعل حرام انجام داده، اما حرامی که عقاب نداشته است. آیا کسی می‌تواند این اعتقاد را داشته باشد؟ یا درباره امکنثوم می‌توانیم بگوییم امکنثوم به طور غیرمشروع با شوهر آمیزش کرد ولی حضرت علی(علیه السلام) به خاطر ترس مجبور شد که دخترش را به او بدهد؟ ما و شما حاضر می‌شویم که دختر خود را به خاطر ترس به کسی

بدهیم و بفهمیم که نکاح باطل است؟ کمی بیشتر در تاریخ فکر کنیم.

دیشب یکی از برادران اشکال می‌کرد که پس «بنی الاسلام علی خمس، الصلة والصوم والزکاة والحج والولاية وما نودی شيء کما نودی في الولاية»، چه می‌شود؟

جواب این است که ولايت دو معنا دارد: یکی به معنای دوستی است و یکی به معنای رهبری و زمامداری. اینکه در اینجا آمده است، ممکن است محبت باشد.

یکی از اهل سنت، عبدالعزیز دھلوی است که کتاب تحفه ائمه عشیری را نوشته و مطالب بسیار بر بطایران مذهب شیعه نوشت. او اقرار می‌کند و می‌گوید: محبت اهل بیت پیغمبر(علیهم السلام) به اجماع اهل سنت واجب است. آنها این را قبول دارند. لذا ما ناصبی را تکفیر می‌کنیم که مخالف ضرورت اسلام رفته است. این ولايت به معنای زمامداری نیست. ائمه(علیهم السلام) با اهل سنت تعامل داشتند، همکاری می‌کردند. اگر خلیفه ثانی ده جا گفته است که «لولا على هلك عمر» گذشته از اینکه از علم علی(علیه السلام) به فقه و دین کشف می‌کند، از همکاری امیرالمؤمنین(علیه السلام) با خلفاً حکایت می‌کند.

همین خاتمی که امام چهارم گرفته بود و باخبر شده بود که به علی(علیه السلام) دشنام می‌دهد، برای امام چهارم غذا درست نکرده است؟ آن زمانها آب لوله کشی نبود آب چاه قلیل بود. آیا قبول کنیم که امام مدتها غذای نجس خورده است؟ همکاری کردن گاهی ممکن است با کفار هم باشد.

پیغمبر بزرگوار هم از کفار استفاده می‌کرد. در روزگار امروزی ما، به عنوان اولی و یا ثانوی، ما باید با دیگر مذاهب و اهل سنت همکاری داشته باشیم. گروههای افراطی که الان در بین مسلمانان پیدا شده‌اند، و جز با همکاری شیعه و سنتی قابل مهار کردن نیستند. مذهب شیعه اینها را حرام نمی‌داند و هیچ قیدی وجود ندارد. حتی با آنها که به خدا اعتقاد ندارند انسان گفت و گو می‌کند. مگر اسلام دین جهانی نیست؟ ما اسلام را چگونه ترویج

می‌کنیم؟ آیا باید فوق اراده انسانها عمل کنیم؟

هفته گذشته فردی ژاپنی که مشاور یکی از وزارت‌خانه‌ها در کابل بود، آمد و گفت: من

می‌خواهم مسلمان و سپس شیعه شوم.

اول کمی با او راجع به اسلام و تشیع صحبت کردم. سپس شهادتین را گفت و شیعه شد. بعد به من گفت: می‌دانی چرا شیعه شدم؟ من در لبنان بودم. حزب‌الله با اسرائیل می‌جنگید با اینکه با اسرائیل جنگ داشت، در عرض آن کار مؤسسات خیریه هم برای تعلیم و تربیت و... داشت و کارهای عام‌المنفعه برای مردم لبنان انجام می‌داد. من خوشم آمد و مسلمان شدم. مردم روی احساسات خود مسلمان می‌شوند یا بر می‌گردند.

قرآن می‌گوید: «وقولوا للناس حسنى ولا تجادلوا الا بالتي هى احسن». آنان از روی عواطف و اخلاق مسلمانان بیشتر تحت تأثیر قرار می‌گیرند تا به وسیله کبری و صغیری و برهانیات و صناعات خمس منطق. اینها برای عده‌ای از خواص است.

ما از همین راه استفاده کردیم. بعد از سقوط طالبان، من به کابل رفتم. از سراسر افغانستان از مناطق شیعه، مردم شیعه به کابل آمدند و با من صحبت کردند. من در طول عمر خود این گونه اجتماع مردم شیعه را ندیده بودم. مجموع صحبت‌های آنها این بود که یک عده از طالبان که وهابی بودند می‌خواستند مثل برنامه‌ای را که نصارا در اندلس و اسپانیا بر سر مسلمانان آوردند، در افغانستان بر سر شیعیان افغانی اجرا کنند یا کشته شوند یا به دهان شکسته آنها به دامن اسلام بروند، یعنی وهابی شوند یا زمین و زندگی و خانه خود را ترک کنند و از افغانستان بروند. ما در آن شرایط رفتیم و با محبت و منطقی صحبت کردیم. مذهب جعفری برای اولین بار در طول تاریخ افغانستان در قانون اساسی راه پیدا کرد. جالب این است که از پانصد نفر نماینده‌ای که در مجلس تصویب قانون اساسی در سال ۱۳۸۲ حضور پیدا کردند، ۵۰ نفر شیعه و ۴۵۰ نفر سنتی بودند از این ۴۵۰ نفر با آن همه سابقه، یک نفر از برادران اهل سنت با ما مخالفت نکرد. من می‌ترسیدم. اما به هر حال، مذهب جعفری به رسمیت خود رسید.

اگر برخورد با ستیز و تندي صورت می‌گرفت، یقیناً این کار ممکن نبود. اگر ده هزار نفر هم کشته می‌شد، این کار انجام نمی‌شد، ولی با محبت و صمیمیت به انجام رسید.

ایران را جدا کنید. ایران قابل قیاس نیست. اما در کشورهای اسلامی، حتی در عراق و بحرین و لبنان که اکثریت شیعه است، این حقی که شیعه در افغانستان گرفته است به مراتب بیشتر از آن مقداری است که آنها دارند. در تمام لبنان و بحرین و عراق، عقاید شیعه در مدارس دولتی تدریس نمی‌شود. از این به بعد عقاید شیعه را یک خمس افغانستان که شیعه است می‌خوانند و مابقی که حنفی است آنها هم باید بخوانند.

الآن احوال شخصیه را در مشهد یک عده از طلاب افغانی با اصطلاحات علم حقوق تدوین می‌کنند. مقداری از ۱۰ کتاب فقهی تدوین شده است بقیه هم تدوین می‌شود. ما

منتظریم که اینها زود تمام شود و به شورای ملی خود ببریم و آنها را قبول کنند. آنها حق ندارند بگویند نه! قانون اساسی تصویب کرده است. ما این قوانین را می‌دهیم تا به شکل رسمی در محاکم برود و توسط قضات شیعه تطبیق شود. ما این کار را که شیعه معجزه بود کردیم، ما به یاد داریم آن روز گار تلخی را که در سابق داشتیم و کسی جرأت نمی‌کرد که بگوید ما شیعه هستیم. شیعه که هیچ، بعضی اوقات که خیلی جرأت می‌کردیم می‌گفتیم فارسی زبانیم. ولی امروز مذهب جعفری رسمی شده است. الآن نه در مدارس عراق و نه بحرین و نه لبنان عقاید شیعه تدریس نمی‌شود، ولی فردا در افغانستان که بیست درصد شیعه دارد، عقاید و مذهب شیعه هم در محاکم و هم در مدارس وجود دارد.

کار دیگری هم کردایم. یک شورای علمای شیعه افغانستان در وزارت اقتصاد امروز و وزارت تحقیق و برنامه‌ریزی در شصت فرمانداری نمایندگی دارد. آنان سالی سه روز در برج مهر یکجا جمع می‌شوند و اوضاع شیعه را بررسی می‌کنند.

در بین شیعه، کنار شوراهای علمای شیعه افغانستان، شوراهای اخوت درست کردیم. الآن در کابل، علمای شیعه و علمای سنی، هر هفته مجلس دارند. نشریه‌ای به نام «پیام اخوت» وجود دارد. سنیها به اهل بیت(علیهم السلام) و عقاید شیعه احترام می‌گذارند و همچنین شیعه به آنها احترام می‌گذارد. این خیلی تأثیر دارد. این شورای اخوت اسلامی بین علمای شیعه، هم در کابل هست و هم در جاهای دیگر مثل بلخ. این سلاح بزرگی است که ما علیه وهابیت داریم تا بین شیعه و سنی که برادران مسلمان اند اختلاف واقع نشود.

مسئله دیگری که در کابل صورت گرفت حوزه علمیه است. به فضل و رحمت خدای تبارک و تعالی و به برکت خون شهدای ما، تقریباً ۳۸ هزار متر مربع زمین در داخل شهر کابل پیدا شد. یک سال زحمت کشیده شد و خدا آن را مجانی به ما داد. تمام مراحل قانونی اش طی شد و آن زمین الآن تقریباً ده تا دوازده میلیون دلار قیمت دارد و ما آن را مجانی گرفتیم. تا الان شاید ۹ میلیون دلار مصرف کرده‌ایم. ظرفیت این مرکز ۱۵۰۰ نفر محصل پسر و یک مدرسه دخترانه به ظرفیت ۳۳۰ نفر است. همچنین مرکز تحقیقات علمی دارد، قرائت‌خانه‌ای دارد که ۴۰۰ تا ۵۰۰ نفر در آن می‌توانند مطالعه کنند. کتابخانه‌ای دارد که ۲۵۰ هزار جلد کتاب می‌توانیم در قدم اول وارد کنیم. مسجدی هست که بیش از ۲۰۰۰ نفر جا دارد و حسینیه‌ای که آن نیز ۲۰۰۰ نفره است.

اهل سنت هم هیچ واکنشی نشان ندادند. آنها به ما می‌گویند که وقتی از این راه عبور می‌کنیم و ساختمانها و مساجد را می‌بینیم، دل ما به وجود می‌آید که برای اسلام این قدر پول مصرف می‌شود. ما اعلام کردیم که دختران سنی می‌توانند در کنار دختران شیعه درس بخوانند، حتی

فقه و عقاید خودشان را بخوانند و پسران سنی هم در کنار پسران شیعه درس بخوانند. همه این کارها را با محبت و صمیمیت کردیم و با محبت همه با هم زندگی می کنیم. در محرم امسال مراسم سخنرانیها و دسته های سینه زنی و سرودهایی که دخترها و پسرها درباره عاشورا می خوانند برای اولین بار در تاریخ افغانستان، از رادیو و تلویزیون پخش شد. تلویزیون دولتی ما عاشورا را احترام کرد و غالب برنامه های خود را به محرم اختصاص داد. سخنرانی و میزگرد و سوال و جواب و سرودخوانی و سینه زنی بود. فرهنگ تشیع امسال در افغانستان بسیار ترویج شد و حتی در بعضی ولایات، در خود پادگانهای نظامی، مجالس روضه خوانی برقرار شد. به آرامی کار خود را کردیم. نه ما می خواهیم سنی را شیعه کنیم و نه آنها به این فکرند. آنها آن می فهمند که شیعه هم مثل سینه های مسلمان اند و از مبانی اسلام دفاع کرده اند و خون داده اند. خون سنی و شیعه با هم کمونیستها را به عقب نشینی و ادار کرد. من فکر می کنم از همین راه باید مشکلات پاکستان و چند کشور دیگر اصلاح شود.

اگر هزار کار بکنیم تا ادعا کنیم که شیعه مسلمان است، و هایبها چند برابر آن را بر ضد ما انجام می دهند. به ائمه (علیهم السلام)، به ایران، به رهبری و به امام خمینی (قدس سرہ) ناسزا می گویند و همه را تکفیر می کنند. بهترین راه برای شکست و هایبیت برادری شیعه و سنی است. بهترین راه این است که کوشش و برنامه ریزی کنیم که مذهب شیعه مثل مذهب حنفی در چند کشور اسلامی رسمیت پیدا کند.

ما نباید فقط بنویسیم و در عمل کاری نکنیم. اگر مذهب شیعه در افغانستان رسمی نمی شد، امکان نداشت در تلویزیون به این شکل شناخت مذهبی ما پخش شود و یا کسی نسبت به ما محبت پیدا کند. بین شیعه و سنی احترام محبت وجود دارد. ما باید کوشش کنیم و در چند کشور اسلامی دیگر که شیعه به مقدار معتبره وجود دارد، مذهب را رسمی کنیم. در این راه هر چه زحمت بکشیم و هر کاری کنیم، ارزش دارد.

البته در افغانستان مذاکرات زیادی درباره توهین به پیامبر اسلام (صلی الله علیه و آله) و کاریکاتورهایی که کشیده شد، انجام گرفت. این مسلماً یک نقشه استعماری بین المللی است و مربوط به آزادی بیان یک تویسته نیست. اگر یک وقت درباره کشته های یهود صحبت شود می گویند این قابل بحث نیست. اما اگر به پیامبر (صلی الله علیه و آله) توهین کنند می گویند آزادی بیان داریم. در افغانستان شاید از همه کشورهای اسلامی بیشتر تلفات داده شد. ده نفر در افغانستان در این راه پیامبرهایی که برای احترام مقام نبوت از طرف مسلمانان برگزار شده بود، جان خود را از دست دادند.

پیغمبر سرمایه انسانیت است و فقط مربوط به مسلمانان نیست. یک دانشمند غربی یک کتاب نوشته بود و صد نفر از بزرگان انسانیت را در کتاب خود نام برد. سومین نفر آنها عیسی بن مریم بود. دومین نفر اسحاق نیوتن بود. اما نفر اول نام محمد بن عبدالله (صلی الله علیہ و آله) بود. تمدن اسلامی از قرآن گرفته شده است و اگر تمدن اسلامی نمی بود، تمدن اروپایی شکل نمی گرفت. کما اینکه خود اروپاییها مانند گوستاو لویون و امثال آنها به این مسئله اذعان دارند.

توهین به پیغمبر (صلی الله علیہ و آله) قبل از توهین به مسلمانان، توهین به انسانیت است. آنان به خود توهین می کنند، چون تمدن غربیها از برکت وجود سرور کائنات است. انسان با فحاشی و هتاكی مطبوعات غربی به پستی فرهنگ غربی پی می برد. این کار از طرف همه ما محکوم است.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی